

1773. 2. Beh. af Forstl. t. Finantslov f. Finantsaaret fra 1. April 1874 til 31. Marts 1875. 1774

rent er voren fra dem. Man var især tidligere meget narsom i den Henseende; men senere er man flaaet ind paa en anden Vej, og jeg skal ikke unblade at anerkjende denne Bestræbelse fra den ærede Ministers Side. Man gjør virkelig Uret imod berømte Videnskabsmænd ved at lade dem blive for længe i Embeder, og derfor var det meget smukkere, om man vilde lade dem træde af, naar de vare komne til en vis Alder. Denne Bevilling ydes netop for at give Leilighed for yngre Mænd, som synes at love Noget, til at komme til at vise, om der i Virkeligheden er nogen Udsigt til, at de kunne blive en Pryd for Universitetet. Jeg synes ikke, man kan være beredvillig nok til at lade dem gjøre sliq Prøve; thi naar de først ere ansatte i fast Tjeneste, kan man ikke blive af med dem, selv om det viser sig, at man har regnet feil med Hensyn til deres udmærkede Dygtighed. I Virkeligheden vil dog denne Medsættelse med 725 Rd. ikke gjøre Videre; men jeg vil i den Henseende slutte mig til den ærede Ministers Anskuelse, at det var ønskeligt, om der paa denne Post var en Del Penge til Disposition for de nævnte Tilfælde. — Da jeg ikke ønsker at forlænge denne Diskussion mere end nødvendigt, skal jeg hermed slutte; men jeg vil dog endnu sige et Par Ord angaaende Island i Anledning af den Post, der er opført under 7 a. Jeg synes ogsaa det kunde være ønskeligt, om man her ved Universitetet havde en Post af den Art, som her er omtalt, og jeg antager, at der, naar den høitærede Minister bliver ved sin Fordring derom, tilsidst ikke vil blive nogen bestemt Modstand derimod. Kort sagt, hele det vidtløftige Foredrag, som gav saa megen Anledning til at yttre sig, skal jeg ikke komme ind paa, før vi kunne komme til at behandle Spørgsmaalet om Medsættelsen af en parlamentarisk Kommission. Hermed skal jeg altsaa slutte.

Fredriksen: Jeg tror, at det var rigtigt, hvad den ærede sidste Talef sagde om disse Summer til videnskabelige Formaaes Fremme. Det er ganske vist et af de store Fortrin — store Fortrin fremfor dem, som netop den ærede Ordfører anbefalede, idet man nemlig ved de faste Ansættelser er bunden til Folk, hvorimod man her kan bevæge sig med ganske anden Frihed; jeg tror, det er urigtigt, at den ærede Minister, blot for at udfylde ledige Poster ved Universitetet, skal blive nødt til at besætte dem, selv om der ikke er Mænd, der dertil ere særlig skikede. Jeg bad om Ordet for at tale om en enkelt Ting

vedrørende denne Anstalt, som jeg har den Ære at være ansat ved, Universitetet. Lillige dog en enkelt Bemærkning om noget Andet. Saa vidt jeg veed, har jeg ikke tidligere, i alt Fald ikke bestemt, udtalt mig om det Spørgsmaal, der her ligger for angaaende Universitetet, Spørgsmaalet om Examenkommissioner. Naar jeg ikke tidligere har udtalt min bestemte Mening derom, har det dels været begrundet i, at jeg har maattet tale om dette Spørgsmaal som Finantsudvalgets Ordfører og derved har været mere henvist til at udtale Flertallets Opfattelse, og dels i, at man jo udtaler sig med nogen Tilbageholdenhed om en Institution, hvortil man selv hører. Jeg skal imidlertid nu ikke holde min personlige Anskuelse tilbage, at jeg ganske vist tror, at man med Hensyn til visse Prøver, ved en væsentlig Del af Prøverne ved Universitetet, gaar til at indføre Examenkommissioner, men at jeg ganske vist anser det for nødvendigt at stille Prøverne ad og for en Del forandre deres nuværende Karakter. Jeg tror selvfølgelig ikke, at man her bør komme dybt ind paa Universitetets Forhold i det Hele, men jeg kan ikke negte, hvad jeg tror, jeg tidligere har havt Leilighed til at antyde, at der i mine Dine er en væsentlig Mangel ved Universitetets Indretning, idet det navnlig er en Sammenblanding af en Skole, en ren Undervisningsanstalt, og af en fri videnskabelig Institution, og at det i det Hele ikke er nogen heldig Sammenblanding af disse to Formaal. Jeg tror, at man kan vise det ved at forfølge Studiernes Karakter, saaledes som de ere indrettede ved Universitetet, og ogsaa ved at undersøge Examinerne. Og naar jeg siger, at jeg tilbøls finder det rigtigt, at gaa over fra vor nuværende Indretning til Examenkommissioner, er det væsentlig, fordi jeg gaar ud fra, at vi en Gang maa komme til mere at skjelne mellem disse to Formaal. Man maa komme til at skjelne mellem den store Mængde, som ikke er anlagt paa et videnskabeligt Studium, som aldrig vil komme til at gjøre, i strengeste Forstand, et videnskabeligt Studium, og Andre, som ere anlagte netop herpaa, og naar man for de Første kunde komme til at have en noget lettere Prøve, der skulde indeholde det mere strengt Nødvendige — jeg vil paa ingen Maade hermed sige de nødvendige positive Kundskaber — tværtimod —, men saaledes, at man snarere lagde Vægt paa, hvad der var vigtigt for deres Uddannelses Styld i det Hele — og gjorde dette til en Embedsprøve, og saa havde en anden, langt strengere Prøve for dem, der vilde gaa videre i videnskabelig Retning,